

rettigede eller kalbede til at anvende eller vedligeholde Evang i en Sag som denne. Og hermed skal jeg saa strax være ved de Bemærkninger, jeg egenlig vil gjøre i Sagen.

Det er vistnok langt fra mig at paastaae, at ikke Staten i visse Tilfælde har en Ret til at gribe ind i, hvorledes Forældre handle med deres Børn. Men Enhver, der har beskæftiget sig noget med disse Ting, vil dog ogsaa vide, at med denne Rets Udstrækning skal man være meget forsigtig, at den navnlig ogsaa nærmest ifkun tør gjøres gjældende saaledes, at Forældrene derved forhindres i at gjøre Børnene Fortrød, i at mishandle dem og deslige, altsaa negativt; men at det bliver en høist betænkelig Indgriben, naar Staten tiltroer sig Ret til at befale og ved Evangsmidler positivt at bevirke en vis Behandling af Børnene, en saadan Behandling altsaa, som Staten fra sit Standpunkt troer at være sund og fordeelig for dem, uden Hensyn til, hvorvidt Forældrene ville yve sig ind derpå eller ikke (Hør!). Havde nu endda en saadan Indgriben i nærværende Tilfælde det ophyste menneskelige Selskabs almindelige Stemning for sig; var det trindt omkring i de Lande, hvor Vaccinationen er bleven prøvet og bifaldet, og hvor man anseer den for et vigtigt Sundhedsmiddel, var det der, siger jeg, blevet en almindeligt herskende Tankegang, at den var saa ubetinget rigtig og vigtig, at det var forsvaret at anvende Evangsmidler i Statens Navn i saa Henseende, ja, saa kunde der maaskee være Noget for at finde det rimeligt, at gaae efter denne almindelige Stemning som en god Autoritet. Men det er jo lige tværtimod. Det er jo høist paafaldende, at medens Vaccinationens Velgjerninger ere bekendte og benyttede i en meget stor Strækning af den kultiverede Verden, er det forholdsvis meget indskrænkede Strækninger eller dog et meget ringe Folketal, hvor man har troet sig berettiget og kaldet til derfor at anvende Evang til dens Fremme, til derfor at gjøre den til, hvad Retslærerne, om jeg ikke feiler, kalde en ubetinget Pligt, som, naar et Menneske ellers vil leve sin Alder igjennem og gennemgaae visse Tilstande og gjøre Brug af visse Friheder, der tilkomme ham, tidlig eller til-

dig maa gjøre sin Fordring gjældende paa ham: den ubetingede Pligt, at han skal være vaccineret og at han skal bevise, at han er vaccineret! Fra dette Standpunkt er det dernæst ogsaa, at jeg maa forbeholde mig, ikke at lade mig slaae til Jorden ved Sundhedscollegiets Autoritet. Thi Sundhedscollegiets Autoritet, som jeg skal være langt fra at yttre det Allermindste imod, angaaer først og fremmest ifkun Vaccinationens Nytte; og ifkun dernæst kan den saa ogsaa betragtes som et Medicinal-Politie-Votum. Men i denne sidste Henseende har den, som jeg allerede har paaberaabt mig, en stor Deel af de meest oplyste Nationer imod sig, der ligesaavel kjende Vaccinationen (Hør!), der ligesaavel have Tabeller over, hvormange der døe af Kopperne, men som dog ikke have fundet det nødvendigt eller passende at indføre en saadan Evanglovgivning som den, vi have. — Det er en farlig Sag at komme nær til den Grændse, hvor der vaagner et alvorligt Spørgsmaal, var det ogsaa kun hos saa, om, hvorvidt Staten virkelig har Ret til det Indgreb, den tillader sig i Forældrenes naturlige Magt over deres Børn, og hvad dermed staaer i Forbindelse. Det er en betænkelig Sag, at det skal komme dertil, at der siges Ting, hvilke jeg vistnok ingenlunde beskænder mig til eller i næste Maade vil forsvare som rigtige, men som vi af den ærede Forslagsstillers Exempel have seet, ville vorde tænkte og udtalte hos dem, som føle sig undertrykte ved en saadan Lovgivning, og som gaae ud paa, at man tvinges til at „tatovere“ Børn, eller at den paabudne Vaccination er et Forsøg paa at træde i „Kamp med Forsynet.“ Jeg anseer rigtignok for mit Vedkommende begge disse Betragtninger for ugrundede og ugyldige. Men jeg gjentager det, det er en farlig Ting at anvende Evangsmidler paa et Gebeet, hvor en saadan Modsigelse let og snart kan fremkaldes, hvor den blandt Andet ogsaa af den Grund desto snarere vil fremkomme, at det Religiøse der let kan komme med. Og det vil visseelig ikke fattes, — som jeg allerede havde den Ære at udtale forrige Gang, Sagen var for i denne Forsamling, — der vil visseelig, dersom Evanglovgivningen bliver ved, ikke komme til at fattes